

”Nyt on verhot, matot ja minä lattialla”

Puhujan ilmentämä häpeä BEHMin *Draaman kaari viehättää*
-albumin sanoituksissa

Maija Hyvärinen
Kandidaatintutkielma
Kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelma, kotimainen kirjallisuus
Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos
Humanistinen tiedekunta
Turun yliopisto
Maaliskuu 2025

Kandidaatintutkielma

Kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelma, kotimainen kirjallisuus

Maija Hyvärinen

”Nyt on verhot, matot ja minä lattialla” Puhujan ilmentämä häpeä BEHMin *Draaman kaari viehättää* -albumin sanoituksissa

Sivumäärät: 24, liitteet 7

Tutkielmassani analysoin Rita Behmin, taitelijanimeltään BEHM, esikoisalbumia *Draaman kaari viehättää* (2020). Tutkin, miten sanoituksissa ilmenee puhujan kokema häpeä. Käsitteelen häpeää teimana ja erittelen sanoituksissa ilmenevää häpeää puhumisen, nukkumisen sekä piiloutumisen konteksteissa. Puhuminen, piiloutuminen ja paljastuminen sekä nukkuminen nousevat albumin kappaleissa valokeilaan useita kertoja, joten ne kannattelevat albumin häpeätematiikkaa. Pohdin lisäksi verhojen symboliikkaa, sillä verhot esiintyvät useassa albumin kappaleessa. Käsitteelen myös draaman kaarta, tekijän biografiaa sekä albumin kansikuvaa suhteessa albumin teemaan.

Tarkastelen tutkielmassani kappaleiden sanoituksia temaattisesti ja hyödynnän tarkastelussa lyriikan tutkimuksen käsitteitä, jotka pohjaan Siru Kainulaisen, Kaisu Kesosen ja Karoliina Lummaan toimittamaan *Lentävä hevonen, Välineitä runoanalyysiin* -teokseen (2007). Keskityn analyysissäni puhujaan, jonka erittelen mimeettiseksi ja retoriseksi minäksi tukeutuen Vesa Haapalan väitöskirjaan (2005). Esitän mimeettiselle ja retoriselle minälle rinnakkaiset käsitteet laulava ja kirjoittava minä. Haapalan lisäksi hyödynnän tutkielmassani Siru Kainulaisen ja Viola Parente-Čapková *Häpeä vähän! Kriittisiä tutkimuksia häpeästä* -tutkimusantologiaa (2011) sekä Sara Ahmedin *Tunteiden kulttuuripolitiikka* -teosta (2018). Sivuan tutkielmassani myös kielitiedettä, kun liitän puhujan käyttämän *mä*-pronominin ilmisubjektin käsitteeseen.

Tutkielmani osoittaa, kuinka Behmin sanoitukset pohjautuvat tekijän omaan kokemusmaailmaan. Pyrin vetämään rajan sanoitusten fyysisen tekijän sekä fiktiivisten tekijöiden välille. Behmin albumissa korostuu koti-topos, jonka tulkitsen ilmentävän puhujan sisäistä minuutta ja ajatusmaailmaa. Tutkielmani päätelmän ydin on, että kappaleiden puhujaa varjostaa häpeä, mikä heijastuu tämän toimintaan ja käsitykseen maailmasta.

Avainsanat: Rita Behm, laululyriikka, häpeä, mimeettinen minä, retorinen minä

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
1.1	Tutkimuksen lähtökohdat	4
1.2	Teoreettinen kehys ja keskeiset käsitteet	6
2	Mimeettinen ja retorinen minä	8
2.1	Lyriikan tutkimukseen nojautuvat puhujamääritelmät	8
2.2	Puhuja Behmin sanoituksissa	9
3	Puhujan kokeman häpeän ilmentymät sanoituksissa	13
3.1	Sanat, puhuminen ja puhumattomuus	13
3.2	Piiloutuminen ja paljastuminen	15
3.3	Nukkuminen ja unet	18
3.4	Draaman kaari	19
4	Lopuksi	22
	Lähteet	23
	Liitteet	25
	LIITE I. Päästä varpaisiin	25
	LIITE II. Minä vai maailma	25
	LIITE III. Yhtä vaille kaksi	26
	LIITE IV. Lupa	26
	LIITE V. Unia	27
	LIITE VI. Apokalyptinen Häpeä	27
	LIITE VII. Frida	28
	LIITE VIII. Riipun	28
	LIITE IX. Tivolit	29
	LIITE X. Hei rakas	29
	LIITE XI. <i>Draaman kaari viehättää</i> -albumin kappalelista ja kansikuva	30

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Draaman kaari viehättää (2020) on Rita Behmin, taiteilijanimeltään BEHM, esikoisalbumi, joka koostuu kymmenestä sävelletystä ja sanoitetusta musiikkikappaleesta. Albumi menestyi ilmestymisensä jälkeen hyvin ja palkittiin vuoden 2021 Emma Gaalassa usein palkinnoin. Emma Gaala on suomalaisen musiikkialan johtava palkintogaala, jossa palkitaan vuosittain esimerkiksi menestyneimmät artistit, yhtyeet, kappaleet ja albumit (Emma Gaala, 2025). Behm sai vuoden 2021 gaalassa *Draaman kaari viehättää* -albumin ja ”Hei rakas” -kappaleen myötä yhteensä seitsemän Emma-palkintoa, joihin lukeutuvat esimerkiksi Vuoden artisti, Vuoden biisi, Vuoden tulokas ja Vuoden myydyin kotimainen albumi -palkinnot. Albumi ja sen kappaleet ovat siis merkittäviä aikansa teoksia suomalaisen musiikin kentällä.

Tutkielmassani tarkastelen, kuinka *Draaman kaari viehättää* -albumin sanoitukset ilmentävät puhujan kokemaa häpeää. Tutkin, kuinka häpeä ilmenee temaattisesti sanojen ja puhumisen, nukkumisen sekä piiloutumisen konteksteissa. Analysoin tutkielmassani kaikkia albumin kappaleita, jotka ovat ”Päästä varpaisiin” (=PV), ”Minä vai maailma” (=MVM), ”Yhtä vaille kaksi” (=YVK), ”Lupaan”, ”Unia”, ”Apokalyptinen Häpeä” (=AH), ”Frida”, ”Riipun”, ”Tivolit” ja ”Hei rakas” (=HR). Albumin nimessä mainittava draaman kaari on tärkeä elementti albumin tematiikan kannalta, joten pidän keskeisenä tarkastella tutkielmassani koko albumin draaman kaarta eli kaikkia albumin kappaleita. Kappaleiden sanoitukset ovat tutkielman lopussa liitteinä samassa järjestyksessä, jossa ne ovat albumilla. Kappaleiden tekstit ovat Behmin kirjoittamia. Myös niiden sävellykset ovat yksinomaa Behmin käsialaa lukuun ottamatta ”Unia” ja ”Minä vai maailma” -kappaleita, joiden sävellystyössä on ollut lisäksi mukana Sakke Aalto (taiteilijanimeltään Keko Salata). Lisäksi Behm on tuottanut kaikki albuminsa kappaleet: osan Sakke Aallon kanssa, osan Kalle Mäkipellon kanssa ja osan itsenäisesti.

Sanoitusten tematiikkaa ja aiheita tulkittaessa häpeä nousee albumin keskeiseksi teemaksi. Vaihtoehtoinen luentatapa albumille on tulkita sitä esimerkiksi mielenterveys- ja masennus-kontekstissa. Susanna Suomela (2001) kirjoittaa artikkelissaan ”Teemasta ja sen tutkimuksesta”, kuinka taiteellisen teoksen teeman tulkinta lähtee lukijasta:

Lukija muodostaa teeman – ”korkeimman asteen luokittelun” – yhdistellen, yleistään ja luokitellen lukemaansa ja joutuu samalla väistämättä tekemään valintoja useiden eri vaihtoehtojen välillä. (Suomela 2001, 150)

Tekstiä luettaessa tulee siis jatkuvasti tehdä arvovalintoja, miten lukemaansa tulkitsee. Behmin teksteissä häpeä-sanaa ja siitä johdettuja muita sanoja, kuten hävettää-verbiä, esiintyy yhteensä kuusi kertaa. Havainto häpeä-sanana näinkin minimaalisesta toistuvuudesta ohjasi tulkintani ensisijaisesti häpeäkontekstiin. Albumin häpeäkeskeisyys korostuu kirjaimellisesti ”Apokalyptinen Häpeä” -kappaleen nimessä, jossa häpeä-sana on kirjoitettu isolla alkukirjaimella poiketen kaikkien muiden kappaleiden nimien kirjoitusasusta¹. Myös häpeän apokalyptisyys painottaa, että kyseessä on suuri ja merkityksellinen asia albumin värittämässä todellisuudessa.

Tekijän ääni kaikuu kappaleiden teemojen taustalla, sillä Behmiä varjostaa sama tunnemaailma, joka koko albumista on selkeästi tulkittavissa. *Helsingin Sanomat* julkaisi lokakuussa 2024 Behmistä henkilökuvan, jossa tämä kertoo kamppailleensa koko elämänsä ajan häpeän kanssa. Haastattelussa käy ilmi, kuinka Behm häpeää omaa lauluääntään ja kirjoittamiaan kappaleita. Kun ”Hei rakas” -single ilmestyi ja menestyi, Behm uskoi tehneensä hitin vahingossa. Häpeän myötä tekijä sulkeutui vainoharhaisena kotiinsa itkemään. Artikkelissa eritellään, kuinka Behm ei viihdy sosiaalisessa mediassa, eikä kovin usein anna haastatteluja itselleen. Behm pitää BEHMiä roolihahmona, jonka taakse pystyy piilottamaan oikean itsensä. (*Helsingin Sanomat*, 2024.) Tämän voi ajatella ilmentävän yhtä albumin keskeistä elementtiä, piiloutumisen ja paljastumisen ristiriitaa, jota luvussa 3.2 tarkastelen.

Tutkielmani lähestyy sanoituksia tekstinäkökulmasta, mutta sivuaa myös laulujen musiikillista puolta. Äänimaailmalliset tehokeinot, kuten yksittäinen lauluäänänen muutos, korostavat kohtia, jotka ovat tärkeitä kokonaistulkinnan kannalta. Siinä missä esimerkiksi kuvitettuja romaaneja on epäsuosiollista käsitellä mainitsematta kuvia lainkaan, laululyriikkaa on vajaavaista tutkia siten, ettei kappaleiden äänimaailmaa tarkastele ollenkaan.

Laululyriikan tutkimuksessa toisiinsa kytkeytyvät musiikki, teksti ja usein myös visuaaliset elementit, kuten se, miten albumin kappaleiden sanat kirjoitetaan fyysisen albumin kansilehtiseen tai millainen on albumin kansikuva. Yleensä visuaaliset valinnat tukevat osittain tai täysin albumin tematiikkaa. Laulujen sanoituksissa toisiinsa kietoutuvat usein vapaamuotoinen

---

¹ Fyysisessä albumissa kappaleiden nimet on kirjoitettu kauttaaltaan isoin kirjaimin (LIITTEET I–X), mutta Spotify-musiikkipalvelussa ”Apokalyptinen Häpeä” -kappaletta lukuun ottamatta kaikkien albumin kappaleiden nimet on kirjoitettu siten, että vain ensimmäisen sanan ensimmäinen kirjain on iso. Tämä on merkittävä typografinen tehokeino, joka nostaa huomion keskipisteeksi häpeä-sanana. (LIITE XI, kuva 1). Lähdetietoja kappaleiden kirjoitusasusta oli haastava löytää, sillä erinäisten sivustojen ja artikkelien välillä kirjoitusasuissa oli eroja. Koska fyysisessä albumissa kappaleiden nimet on kirjoitettu kokonaan isoin kirjaimin, eikä siitä näin ollen käy ilmi isojen ja pienten kirjainten eroa, arvioin luotettavimmaksi lähteeksi kirjainerojen tarkasteluun ruotsalaisen Spotify-palvelun, johon BEHMin albumin julkaissut levy-yhtiö Warner Music Finland on tuonut albumin kappaleet.

runomuoto sekä mitalliselle runomuodolle tyypillinen riittäminen. Behmin lyriikat noudattavat tätä nykymusiikille tyypillistä fuusiota, jossa modernin runouden vapaa rytmi ja klassiselle runoudelle tyypillinen riittäminen kohtaavat toisensa. Sivuankin tutkielmassani myös laulujen sanoitusten typografiaa ja albumin kansikuvan valokuvaa.

1.2 Teoreettinen kehys ja keskeiset käsitteet

Tutkielmani nojaa lyriikan tutkimukseen. Tarkastelen laulujen sanoituksia runoutena ja keskityn erityisesti runojen puhujiin, teemaan ja tematiikkaan. Lyriikan tutkimuksen teoriana käytän pääpainoisesti *Lentävä hevonen, Välineitä runoanalyysiin* -teosta (Kainulainen et al., 2007). Lyriikan tutkimukseen liittyy laaja kirjo erilaisia käsitteitä, joita tutkielmassani käytän. Tutkielmaani ajatellen yksi keskeisimpiä käsitteitä on teema, joka tarkoittaa runon syvintä ajatusta eli sitä, mistä runo pohjimmiltaan kertoo (Lummaa 2007, 51; Suomela 2001, 141). Teeman voidaan ajatella olevan myös ”tekstin palauttamaton merkitys”, ”teksti paljaimmilleen riisuttuna” tai ”tekstin keskeisin, muuttumaton ydin” (Suomela 2001, 142). Muita keskeisiä käsitteitä ovat puhujiin liittyvät käsitteet mimeettinen ja retorinen minä sekä kielikuvien alle kuuluva symbolin käsite. Ratian mukaan (2007, 140) kielikuvilla tarkoitetaan runon kohteisia kohtia, joiden tarkastelun myötä lukija johdatetaan pohtimaan runon syvempiä tasoja. Esimerkiksi verhoista puhuminen voi tarkoittaa konkreettisten verhojen lisäksi piiloutumista ja paljastumista – verhot vedetään eteen, kun jotain halutaan peittää ja ne aukeavat, kun jotain paljastuu. Verhot ovat yksi albumin keskeisimpiä symboleja.

Runon puhuja voidaan hahmottaa kahtena minänä: mimeettisenä ja retorisenä. Käsitteet pohjautuvat Vesa Haapalan väitöskirjaan, jossa tämä suomentaa ruotsinkieliset käsitteet ”det retoriska subjektet” ja ”det mimetiska jaget” (Haapala 2005, 79). Mimeettinen minä on runon fiktiivisessä maailmassa asioita kokeva puhuja, joka ilmaisee kokemansa runon tekstissä. Mimeettinen minä on helpoin havaita ja eritellä runoista, joiden puhujana toimii yksikön ensimmäisen persoonamuodon ”minä”. Retorinen minä on puolestaan ääni, joka esittää mimeettisen minän kokemat asiat ja välittää ne runon lukijalle. Lehikoisen mukaan ”retorinen minä toteuttaa runon todellisuutta mimeettisen minän ’suulla’ laittamalla tämän puhumaan valitsemistaan aiheista” (Lehikoinen 2007, 218).

Laululyriikassa mimeettiseksi minäksi voi käsittää äänen, joka sanoituksen esittää, ja retoriseksi minäksi puolestaan hahmon, joka sanoitukset kirjoittaa. Mimeettisestä minästä voi siis käyttää termiä laulava minä, ja retorisesta minästä puolestaan termiä kirjoittava minä.

Kyseisen albumin kontekstissa mimeettiseksi minäksi voisi nimittää BEHMin, joka ilmentää retorisen minän, Behmin, maailmankuvaa, ajatuksia ja arvomaailmaa. On kuitenkin tärkeä muistaa, että runoissa on läsnä fyysisen tekijän lisäksi abstraktimman tason tekijä, jota ei saa sekoittaa runon kirjoittajaan tai sen esittäjään.

Häpeä on määritelty Kielitoimiston sanakirjassa sopimattoman teon, huonomuuden aiheuttama mielipahan, nolouden, katumuksen tunteeksi tai tilaksi (Kielitoimiston sanakirja, 2024). Hävetessä ihminen vertaa itseään ideaaliin, josta tämä omalla toiminnallaan tai olemisellaan poikkeaa. Tästä poikkeavuudesta ihminen kokee huonomuutta, minkä seurauksena häpeän kokemus saa alkunsa. Häpeän teoriana käytän tutkielmassani Sara Ahmedin lukua ”Häpeä toisen edessä”, joka aloittaa monografian *Tunteiden kulttuuripolitiikka* (2018). Ahmedin (2018, 136) mukaan ”häpeää voi kuvata voimakkaaksi ja tuskalliseksi tuntemukseksi, joka kytkeytyy siihen, miten subjekti tuntee itsensä”. Ahmed määrittelee häpeän siis tuntemukseksi, mutta viittaa teoksessaan Silvia S. Tomkinsiin, joka määrittelee häpeän affektiksi. Tutkielmassani käsittelen häpeää tunteena.

Toinen hyödyntämäni häpeän viitekehys on Siru Kainulaisen ja Viola Parente-Čapková'n tutkimusantologia *Häpeä vähän! Kriittisiä tutkimuksia häpeästä* (2011). Teoksen artikkelit keskittyvät ruumiillisuuteen, naiseuteen ja sukupuoleen liittyvään häpeään, jotka Behmin albumin sanoituksissa eivät ole keskiössä. Antologian johdanto antaa kuitenkin hyviä näkökulmia häpeän kirjallisuudentutkimukselliseen tarkasteluun. Muun teorian ohessa hyödynnän tutkielmassani osittain myös kielitiedettä. Tarkastelen häpeä-sanana englannin kielisen vastineen etymologiaa sekä käytän ilmisubjektin käsitettä tarkastellessani yksikön ensimmäisen persoonan *minä/mä*-pronominia. Määrittelen ilmisubjektin käsitteen luvussa 2.2 *Ison Suomen kieliopin verkkoversion* mukaisesti.

2 Mimeettinen ja retorinen minä

2.1 Lyriikan tutkimukseen nojautuvat puhujamääritelmät

Runon ajan, tilan ja paikan kerronnasta vastaa runon puhuja. Puhuja on ääni, joka kokee runossa ilmenevät tilanteet ja kertoo niistä lukijalle – se on runon teemaa ilmentävä, arvomaailmaa rakentava sekä merkityksiä jäsentävä tekijä. Runon puhuja ei ole ainoastaan näkyvillä tekstissä minämuotoisena kertojana, vaan vaikuttaa runoon myös syvemmillä tasoilla (Lehikoinen 2007, 215). Mikään runossa oleva ei ole sattumanvaraista, vaan kaikki runon sana-aines on puhujan tietoisesti valitsemaa sisältöä. Puhuja vastaa siitä, mitä runo kertoo lukijalle, vaikka lukija itsenäisesti tulkitsee runoa oman kokemusmaailmansa kautta. Runon puhetta voidaan tarkastella kahden puhujan, mimeettisen ja retorisen minän, perspektiiveistä. Puhujan hahmottaminen kahden eri tason toimijana auttaa havainnoimaan runon eri merkitysulottuvuuksia. (Lehikoinen 2007, 216.)

Lyriikan lajityyppillinen piirre on minämuotoinen kerronta (Lehikoinen 2007, 214). Tätä minämuotoista puhujaa, joka ilmaisee runon fiktiivistä todellisuutta sanoin ja säkein, nimitetään mimeettiseksi minäksi. Mimeettinen minä on siis yksikön ensimmäisessä persoonassa esiintyvä hahmo, joka kertoo runon todellisuudessa tapahtuvista asioista siten, miten lukija kirjaimellisesti voi lukea ne runosta.

voisin repiä verhotkin kai lattialle
ja hautautua vaivatta niiden alle
ahtaalta näyttää
kun luurangot täyttää mun komerot
(AH, LIITE VI)

Yllä olevassa katkelmassa verhojen repijä, niiden alle hautautuja ja komeroiden omistaja on runon mimeettinen minä. Runon puhe on kuitenkin tätä kirjaimellista puhetta syvällisempi kokonaisuus eritasoisia puhujia ja todellisuuksia: Puhujaa, joka vastaa runon rakenteesta, arvomaailmasta ja sanavalinnoista nimitetään retoriseksi minäksi. Se on läsnä runon tekstin ilmaissumuodoissa, kuten siinä, millä tyylillä ja sävyllä runo esitetään. Se, mitä runo haluaa kertoa maailmasta, pohjautuu retorisen minän maailmankuvaan. (Lehikoinen 2007, 214–216.) Retorinen minä rakentaa perustukset, joiden päälle mimeettinen minä luo runon maailman. Retorinen minä on vastuussa siitä, että aiemmin esitetyn ”Apokalyptinen Häpeä” -säkeistön puhuja tahtoo repiä verhot lattialle ja hautautua niiden sekaan. Koska retorinen minä vaikuttaa mimeettisen minän toimintaan, voi sitä havainnoida seuraavan vertauksen avuin: mimeettinen

minä on ikään kuin marionetti, jota retorinen minä ohjaa kädellään. Retorinen minä on siis vastuussa siitä, millaisena mimeettinen minä näyttäytyy lukijalle ja millaisen kuvan mimeettinen minä luo runon ilmentämästä maailmasta. (Lehikoinen 2007, 216.)

Kuten luvussa 1.2 mainitsin, mimeettisen ja retorisen minän käsitteiden taustalla on ”det retoriska subjektet” ja ”det mimetiska jaget” käsitteet (Haapala 2005, 79). Haapala viittaa käsitteitä tarkastellessaan ruotsalaisen Johan Hedbergin vuonna 1991 julkaistuun väitöskirjaan, jossa Hedberg esittelee kyseiset ruotsinkieliset käsitteet retorisesta subjektista ja mimeettisestä minästä. Haapala yhtenäistää käsitteet muuttamalla retorisen subjektin käsitteen mimeettistä minää vastaavaan minämuotoon. Käsitteiden yhtenäistäminen tekee niiden rinnakkain käsitteilyä helpompaa. (Haapala 2005, 79.)

2.2 Puhuja Behmin sanoituksissa

Draaman kaari viehättää -albumin kaikki kappaleet mukailevat lyriikan lajityypille ominaista minäpuhetta. Jokainen kappale rakentuu minäpuhujan kokemusmaailman ympärille. Puhuja havainnoi maailmaa henkilökohtaisen tunnekehänsä läpi, ja suurin osa teksteistä keskittyy nimenomaan eritasoisin häpeän ilmentymiin. Retorisen minän voi tulkita kamppailevan äärimmäisyyksiin paisuneen häpeän kanssa. Tätä kokonaisvaltaista häpeän tunnetta ilmentää mimeettisen minän konkreettiset esimerkit häpeästä ja sen ilmentymistä arkipäiväisissä tilanteissa:

verhot auki herätys häpeään
ei maailmanloppua saatu tänäänkään
kaduttaa, miks mä menin kertomaan
taipumuksestani tähän ongelmaan
(MVM, LIITE II)

Mimeettinen minä on selkeästi nähtävillä yllä olevassa katkelmassa pronomininä *mä*. Pronominin yksityiskohtaisempi tarkastelu vaatii aavistuksen kielitieteellistä taustoitusta. *Minä*-pronominilla korostettua tekijää nimitetään ilmisubjektiksi (”mä menin”). Ilmisubjektilla tarkoitetaan *Ison suomen kieliopin verkkoversion* mukaan persoonamuotoisen verbin yhteydessä olevaa ilmipantua pronominisubjektia (Vilkuna et al. 2008, § 914)². Ilmisubjekti korostaa runon puhujan omaa kokemusmaailmaa. Kun mimeettinen minä viittaa itseensä *mä*-pronominilla, puhujan henkilökohtainen kokemusmaailma vahvistuu verrattaen tilanteeseen, jossa

---

² Ison Suomen kieliopin verkkoversiossa käytetään sivunumeroiden sijaan pykäläiä.

tekijä on häivytetty tekstistä pois. Tämä on tärkeä havainto kokoelman tekstien kokonaistulkintaa ajatellen – albumin tematiikan keskiössä on häpeä, joka on kokemuksena hyvin henkilökohtainen. Se perustuu itsensä peilaamiseen muiden kautta ja jatkuvaan analyysiin siitä, mitä toiset ajattelevat minusta (Kainulainen & Parente-Čapková 2011, 9). *Minun* häpeäni on tunteena vahvempi kuin pelkkä häpeäni. *Mä*-pronominin käyttö tekijän korostamisena vahvistaa tunnekokemuksen henkilökohtaisuutta ja sitä, kuinka puhuja kertoo itsensä kokemasta häpeästä.

Koska mimeettinen minä ilmentää retorisen minän arvomaailmaa, ajatuksia ja toimintaa, häpeän kokemukset kumpuavat retorisesta minästä. Siru Kainulainen ja Viola Parente-Čapková (2011, 8) kirjoittavat, kuinka ”häpeä liittyy ihmisen syvimpään olemukseen”. Tuo ihmisen syvin olemus piiloutuu kaiken tekemisen, olemisen ja sanomisen ytimeen. Lyriikassa syvin olemus edustaa juuri retorista minää. Koska Behmin laulut on tehty esitettäväksi, niitä laulava Behm toimii kappaleiden mimeettisenä minänä. Hän ilmentää asioita, joita retorinen minä kokee. Kun kappaleiden sanoituksissa on näkyvissä yksikön ensimmäisen persoonan persoonapronomini *minä/mä*, laulajan rooli tarinankertojana henkilökohtaistuu kuulijoille – puhujan rooli henkilökohtaistuu lukijoille. Toisaalta, kun laulaja laulaa tekstiä, jossa on esillä *mä*-pronominin, kuulija voi helposti tulkita tilanteen niin, että laulaja laulaa itsestään, eikä fiktiivisestä puhujasta. Vaikka esittelin retorisen minän käsitteen vastineeksi kirjoittavan minän ja mimeettisen minän vastineeksi laulavan minän, käsitteet eivät ole aivan täysin rinnasteisia keskenään. Mimeettinen ja retorinen minä eivät ole fyysisen maailman toimijoita, vaan abstraktin tason tekijöitä. Ne ovat jotain minuuden ja maailman välillä, eikä niillä ole mitään tekemistä konkreettisen kirjoittamisen tai fyysisen laulamisen kanssa.

Behmin albumin tekstit käsittelevät häpeää, ja esittäjän omia häpeäkokemuksia käsitellään esimerkiksi *Helsingin Sanomissa* julkaistussa Ville Hartikaisen tekemässä lehtihaastattelussa (25.10.2024). Behmin hahmo esiintyy julkisuudessa eleganttina, dramaattisen hillittynä ja hatutupäisenä mustaan pukeutuvana hahmona (LIITE XI, kuva 2). Ulkopuolisille itsevarmana näyttäytyvän laulavan minän ja tekstien puhujan välillä on ristiriita. Behmin kappaleiden minä kamppailee valtaviin epävarmuuksiin kanssa: ”en oikein osaa olla täälläkään / ei mitään sopivaa oo päälläkään” (YVK, LIITE III). Puhuja vertaa jatkuvasti itseään, tekemisiään, sanomisiään ja olemistaan muihin. Tämä korostuu edellä nostettujen säkeiden lisäksi myös kappalessa ”Riipun”:

kun mä sitten meen
niin en mä edes mee

putoan jo eteiseen
 vaan noviisit niin tekee
 sitähän mä oon
 puolet siitä mitä oot
 (”Riipun”, LIITE VIII)

Puhuja pitää itseään noviisina ja puheen kohteeseen verrattuna puolikkaana, vajaana. Eteiseen putoamisen voi nähdä tilanteena, jossa puhuja ei pääse puolikkuudestaan eroon. Koti on klassisessa runoudessa ja ylipäättään kirjallisuudessa tyypillinen minuuden symboli. Se on topos, joka tarkoittaa vuosisatojen aikana kliseeksi muotoutunutta metaforaa, kuvaa, symbolia tai muuta piilotettua tarkoitetta (Suomela 2001, 145). Koti on tulkittavissa puhujan turvalliseksi tilaksi, jossa tämä saa olla yksin omien ajatustensa kanssa. Ulkomaailmassa minä joutuu helpommin toisten ihmisten katseiden ja arvioiden kohteeksi. Eteinen on ikään kuin raja puhujan itsensä ja ulkomaailman välillä – tämän pyrkiessä ulos voimat eivät riitä ulkomaailmaan asti, vaan minä jää jumiin kahden maailman rajalle, eteiseen. Kotitematiikkaa korostaa myös ”Minä vai maailma” -kappaleen ensimmäinen säe ”verhot auki herätys häpeään” sekä ”Yhtä vaille kaksi” -kappaleen säkeistö:

en oikein osaa olla täälläkään
 ei mitään sopivaa oo päälläkään
 mitä muuta tekisin
 ketä suutelisin
 tuijottelisinko kotonani seinää
 tv putosi niin uutisia ei nää
 (YVK, LIITE III)

Sen lisäksi, että puhuja puhuu katkelmassa ”kodistaan”, myös ”tv” ohjaa lukijan ajatukset tyyppilliseen kodin kuvastoon. Koska albumin kappaleet rakentavat kokonaisuuden, voi ne tulkita toistensa maailmoita ja puhetilanteita tukeviksi. Kappaleiden mimeettisen minän voi tulkita olevan sama jokaisessa tekstissä. Albumikokonaisuuden kodissaan viihtyvä puhuja kokee kokonaisvaltaista häpeää, mikä ilmenee sanoituksissa monin eri tavoin.

Koska kyse on musiikiksi tarkoitetuista teksteistä, lauluäänen muutoksella voidaan kuvata mimeettisen minän muutosta. ”Minä vai maailma” -kappaleessa ”tätäkö mietit taas?” -säkeen laulaa BEHMin sijasta Keko Salata. Naisääni vaihtuu siis hetkellisesti miesääneksi. Tämä äänen muutos ilmenee tekstissä lainausmerkein:

mitä jos en kuitenkaan
 ainoa olekaan
 ”tätäkö mietit taas?”

kuka lie sen sanoikaan
(MVM, LIITE II)

Kyseinen kohta on ainoa, jossa mimeettinen minä vaihtuu. Koko muun albumin tekstien ajan voi tulkita, että kyseiset asiat esitetään yhden ja saman äänen kautta. Vaihdos korostaa, kuinka häpeä tarvitsee peiliksi toisen ihmisen. Häpeä syntyy ristiriidoissa, joissa itseä verrataan toisiin ihmisiin. (Kainulainen & Parente-Čapková 2011, 9; Ahmed 2018, 138.) ”Tätäkö mietit taas?” -säkeen voi tulkita myös albumin häpeäteemaa rikkovana tekijänä. ”Tätä”-sanon voi tulkita viittaavan puhujan jatkuvaan itsensä vähättelyyn, epäröintiin ja ahdistukseen siitä, mitä muut ajattelevat hänestä ja onko hän tehnyt jotakin väärin. Lausahduksen on ehkä tarkoitus herättää puhuja tarkastelemaan omaa tilannetta eri perspektiivistä. Ulkopuolelta tuleva lainaus valaa siis aavistuksen lohtua ja ironiaa häpeäkeskeiseen albumikokonaisuuteen.

3 Puhujan kokeman häpeän ilmentymät sanoituksissa

3.1 Sanat, puhuminen ja puhumattomuus

Merkittävin osa sanoitusten häpeätetiikasta kytkeytyy puhumiseen ja sanoihin. Mimeettinen minä karttaa vääriä sanoja, pelkää sanoilla loukkaamista ja epäröi sanavalintojaan. Sanoja voidaan pitää ihmisten välisen vuorovaikutuksen ja kommunikaation keskeisimpinä välineinä. ”Hei rakas” -kappaleen ensimmäisen säkeistön alku ”mistä alkaisin, jos susta kertoisin / joku toinen kertois kai kauniimmin” (HR, LIITE X) kuvastaa puhujan epävarmuutta itseään ja omia sanomisiaan kohtaan. Puhuja vertaa itseään ”johonkin toiseen”, joka osaa valita sanansa minää paremmin. Tällainen epävarmuus on konkreettisesti nähtävillä myös kaikkien sanoitusten kirjoitetussa muodossa. Sanoitukset on painettu albumin sisäkannessa olevaan lehtiseen, josta olen skannannut ne tutkielmani liitteiksi (LIITTEET I–X). Ne on kirjoitettu epätäydellisellä kirjoituskonefontilla, jonka vahvuus on paikoitellen todella heikkoa. Tämän voi tulkita ilmentävän puhujan epävarmuutta omista sanomisistaan. Puhuja ei tahdo painaa sanojaan kunnolla paperiin, jos ei uskalla täysin seisoa niiden takana.

Häpeäkokemuksen keskiössä on tilanne, jossa ihminen on ulkoisten katseiden arvosteltavana (Kainulainen & Parente-Čapková 2011, 9). Jos sanat valitsee puhetilanteessa väärin, tulee helposti väärinymmärretyksi ja näin ollen altistaa itsensä häpeälle. Kyseisen tapahtumaketjun voi jäsentää ”Apokalyptinen Häpeä” -kappaleen ”puhuin ihan mitä sattuu taas / nyt hävettää, auttakaa” (AH, LIITE VI) tilanteen taustalle. Puhujan sanoista käy ilmi, ettei tämä hallitse sanojaan. ”Mitä sattuu” ohjaa tulkinnan hallitsemattomaan puheeseen ja ”nyt hävettää, auttakaa” korostaa kirjaimellisesti häpeäreaktiota väärin valittujen sanojen jälkeen.

Yleisradion haastattelussa (Vanha-Majamaa, 2.10.2020) Behm käsittelee sanottujen sanojen häpeämistä. Haastattelun pääpainona on tutustua tekijään BEHMin laulujen takana, mutta haastattelussa käy ilmi, kuinka Behm vierastaa itsestään puhumista. Vierastamisen syynä on pelko, että haastatteluihin päätyy vahingossa jotain ohi suun sanottua. Hän perustelee asiaa häpeällä:

Häpeä on monen tunteen alla. Siitä ei kukaan tule pääsemään eroon, eikä tarvitsekaan, mutta sen kanssa oppii elämään. Aiemmin en osannut ja se oli ihan hirveää. Se ajoi siihen, etten sano enää mitään missään. (Vanha-Majamaa, 2.10.2020)

Edellä nostettu katkelma on suora lainaus Behmiltä. Tämä vahvistaa kytköstä albumin tematiikkaan ja siihen, että esimerkiksi ”Apokalyptisen Häpeän” säkeet ”puhuin ihan mitä sattuu

taas / nyt hävettää, auttakaa” (AH, LIITE VI) pohjautuvat tekijän omaan kokemusmaailmaan. Behmin minus tulee todella lähelle sanoitusten retorista minää. Tästä huolimatta tulee kuitenkin muistaa, ettei kirjoittava minä ole pohjimmiltaan rinnasteinen retorisen minän kanssa.

”Apokalyptinen Häpeä” -kappaleessa käsitellään myös toista sanoihin liittyvää näkökulmaa:

ja sehän voi tietty olla niin
et jos et sä kuulu eliittiin
ei sanat ne paina paljookaan
jos niitä ees muistetaan
(AH, LIITE VI)

Puhuja esittää, kuinka ihmisen arvo vaikuttaa siihen, miten tosissaan tämän sanoihin suhtaudutaan. Eliitillä tarkoitetaan Kielitoimiston sanakirjan mukaan ”valiojoukkoa, parhaimmistoa, hienostoa ja ylintä valtaa käyttävää (harvojen) joukkoa” (Kielitoimiston sanakirja, 2024). Sanoilla ei ole painoarvoa, jos ihminen ei kuulu lajinsa parhaimmiston. Tämän myötä eliittiin kuulumattomuuden voi tulkita negatiivisena asiana, sillä ihmisyyden yleisenä normina voidaan pitää tavoitetta, että omat sanat olisivat painavia ja tulisivat kuulluiksi. ”Apokalyptisen Häpeän” kontekstissa tilanne on kuitenkin käännetty päinvastaiseksi. Puhuja on epävarma sanomistaan sanoista ja pohtii jatkuvasti, mitä muut ovat niistä mieltä. Puhujan ahdistusta helpottaa ajatus, ettei kukaan välttämättä muista tämän sanomia sanoja lainkaan. Säkeistön pystykin lukemaan kahdella tavalla – joko siten, että puhuja harmittelee, ettei tämän sanoilla ole painoarvoa tai siten, että puhuja on onnellinen sanojensa painoarvottomuudesta.

Myös ”Minä vai maailma” -kappaleen ensimmäinen säkeistö kietoo yhteen puhumisen ja häpeän:

verhot auki herätys häpeään
ei maailmanloppua saatu tänäänkään
kaduttaa, miks mä menin kertomaan
taipumuksestani tähän ongelmaan
(MVM, LIITE II)

Säkeistön puhetilanteen menneisyydessä puhuja on kertonut jotain, jota lauluhetkellä häpeää. Puhetilanteen voi nähdä ajoittuvan aamuun, sillä säkeistöstä voi kirjaimellisesti tulkita puhujan heräneen. Toisaalta heräämisen voi sijoittaa myös muuhun kellonaikaan, sillä puhuja saattaa nukkua myös muuhun aikaan kuin öisin. Herätyksellä voidaan ilmentää myös abstraktimpaa tilannetta, jossa puhuja herää häpeän tunteeseen, eikä unesta. Puhuja olisi mieluummin

kohdannut maailmanlopun kuin joutunut kasvokkain aiemmin sanomiensa sanojen kanssa. Sanotut sanat hävettävät siis puhujaa.

Sanojen ja sanomisen vaikeus korostuu ”Lupaan”-kappaleessa. Laulun tekstissä puhuja tahotoisi turvautua puhumattomuuteen, sillä se olisi tämän mielestä paras tapa varmistaa, ettei satuta toista ihmistä:

mä en lausuisi lausetta pahaa
jos tietäisin et satutan sua
[...]

ja mä lupaan sulle sen
paitsi että en
mä en pitäis kuitenkaan
siitä puoliikaan
(”Lupaan”, LIITE VI)

Puhuja ei uskalla luvata, ettei ”lausu lausetta pahaa” puheen kohteesta, sinästä. Lupaamisen pelon voi tulkita johtuvan häpeästä. ”Apokalyptisessä Häpeässä” puhuja puhuu ”ihan mitä sattuu”, joten sanoilla satuttamisen pelko johtuu hallitsemattomasta puheesta. Jos ei tiedä, mitä puhuu, on vaikea kontrolloida sanomisiaan. Lupaamisen pelko korostaa myös puhujan epävarmuutta itseään kohtaan: ”mä en pitäis kuitenkaan / siitä puoliikaan”. Säkeet voi tulkita minän yrityksenä karttaa vastuuta omista sanoistaan. Minä ei luota itseensä lainkaan, eikä näin ollen uskalla puhua sinälle satuttamisen pelon vuoksi.

3.2 Piiloutuminen ja paljastuminen

Yksi keskeisimpiä elementtejä häpeän kokemuksessa on piiloutumisen ja paljastumisen vuorovaikutus ja ristiriita. Ahmed (2018, 137) esittää, kuinka englannin kielellä *häpeä*-sanan vastine on *shame*, jonka etymologia pohjautuu indoeurooppalaiseen peittämistä tarkoittavaan verbiin. Häpeällä on siis vahva kytkös piiloutumiseen ja itsensä peittämiseen muilta. Huonomuuteen, nolouteen ja katumukseen liittyy toiminta, jossa subjekti on toisten osapuolten edessä heidän tarkasteltavanaan ja arvioitavanaan. Ahmedin teoksessa korostuu ajatus siitä, kuinka häpeä vaatii todistajan. Jos todistajaa ei ole fyysisesti saatavilla, subjekti häpeää yksin ja kuvittelee, kuinka toinen katsoisi häntä. (Ahmed 2018, 138.)

Häpeää tunteva henkilö tahtoo peitellä itseään ja/tai häpeäänsä ja kääntyä sisäänpäin. Toisaalta häpeä ilmenee juuri suhteessa ympäröivään maailmaan ja toisiin subjekteihin, joten häpeää kokeva ihminen on paljaana ympäröivälle maailmalle. (Ahmed 2018, 136.) Behmin

albumissa piiloutumista ja paljastumista käsitellään monissa yhteyksissä. Yksi tärkeimpiä piiloutumisen tematiikkaa tukevia elementtejä on symbolina nähtävä verho:

verhot auki herätys häpeään
ei maailmanloppua saatu tänäänkään
kaduttaa, miks mä menin kertomaan
taipumuksestani tähän ongelmaan
(MVM, LIITE II)

Kuten luvussa 1.2 esitin, verhot vedetään eteen, kun jotain halutaan peittää ja ne avataan, kun jotain paljastuu. Aamuisin herätessä verhot vedetään ikkunan edestä pois, ja puhuja joutuu heräämään unesta takaisin todellisuuteen, jossa häpeän kokemus on läsnä. Unitematiikkaan paneudun syvemmin seuraavassa alaluvussa. Verhot toimivat konkreettisesti ja symbolisesti minän ja maailman välisenä rajana, jota puhuja itse toiminnallaan säätelee. Kappaleen nimi ”Minä vai maailma” ohjaa tähän tulkintaan, sillä se luo lähtökohtaisesti vastakkainasettelun minän ja maailman välille. Albumin nimestä *Draaman kaari viehättää* ammentaan verhot voi tulkita kodissa ikkunan eteen vedettävien verhojen lisäksi esimerkiksi teatterin esiripuksi. Draamalla tarkoitetaan kirjallisuudessa ”kaunokirjallista teosta, joka koostuu pääasiassa henkilön repliikeistä (vuorosanoista) ja joka toimii teatteriesityksen pohjana” (Steinby & Tanskanen 2013, 255). Teatterisymboliikkaa tukee myös BEHMin roolihahmomainen olemus (Hartikainen, 25.10.2024) ja luvussa 2.1 esittämäni marionettivertaus. Teatterien lavoilla olevat miimeettiset minät esittävät rooleja, joita retoriset minät ovat luoneet. Lisäksi niitä esittävät ihmiset piiloutuvat rooleihinsa, aivan kuten kirjoittava minä, Behm, laulavan minän, BEHMin, taakse.

”Minä vai maailma” -kappaleen lisäksi verhoja käsitellään myös ”Apokalyptinen Häpeä” -kappaleessa:

voisin repiä verhotkin kai lattialle
ja hautautua vaivatta niiden alle
ahtaalta näyttää
kun luurangot täyttää mun komerot

[...]

silti luulen tän olevan iänikuista
en mitään näin typerää tehneeni muista
sille on syy jos et yhteyttä saakaan mun numeroon
nyt on verhot, matot ja minä lattialla
tv:ssä dubattuna jalla! jalla!
itse en kiirehdi päätin jo muuttaa myös komeroon
(AH, LIITE VI)

Verhojen repiminen luo kuvaa siitä, kuinka puhuja on kyllästynyt häpeäänsä. Häpeä tuntuu niin ylitsepääsemättömältä, että puhuja tahtoo luovuttaa – repiä verhot ja hukkaa niiden sekaan. Tämä ei jaksa enää piilotella itseään maailmalta tai maailmaa itseltään. ”Luurangot kaapissa” on universaali vertauskuva negatiivissävytteisille salaisuuksille. Tässä yhteydessä puhuja kokee hänellä olevan niin paljon luurankoja komerossaan, että tahtoo itse mennä niiden joukkoon ja näin ollen kadota maailmasta.

Muita piiloutumiseen liittyviä elementtejä on esimerkiksi ”Yhtä vaille kaksi” -kappaleessa: ”piilotan introvertin vaiheilijan / laitan hatun kun en koskaan kampa tukkaa” (YVK, LIITE III). Introvertti ihminen kääntyy usein sisäänpäin ja sopii hyvin puhujan kokemusmaailmaa. Säkeen ”laitan hatun kun en koskaan kampa tukkaa” voi kirjaimellisen merkityksensä lisäksi tulkita siten, että hattu symboloi siistiä ulkokuorta sekä huoliteltua ulosantia ja kampaamattomat hiukset puolestaan mielen sekaisuutta, jota hatulla halutaan peittää. BEHM esiintyy lähtökohtaisesti aina hattu, baskeri, päässään, minkä voi tulkita tukevan piiloutumisen tematiikkaa.

Erittelin luvussa 1.1, kuinka albumin kansikuvalla on usein tärkeä tehtävä albumin kokonaisuutensa kannalta. *Draaman kaari viehättää* -albumin kansikuva (LIITE XI, kuva 2) ilmentää piiloutumisen ja paljastumisen tematiikkaa konkreettisesti. Kuvan etualalla on repaleinen valkoinen paperi, jonka raosta avautuu kivinen maisema. Tämän maiseman edustalla on mustiin pukeutunut hattupäinen BEHM. Paperin voi ajatella ilmentävän esimerkiksi kappaleiden sanoituksissa käsiteltävää verhoa (AH, LIITE VI; MVM, LIITE II) tai toisaalta konkreettisesti sitä paperia, johon retorinen minä kappaleiden tekstit luo. Tekstien takaa paljastuu ne esittävä hahmo, mimeettinen minä. Toisaalta kuvan voi tulkita ilmentävän myös tilannetta, jossa kaikkien tekstien takaa paljastuu Behm itse. Tämä vahvistaa albumin tekstien tekijälähtöisyyttä.

Kansikuvan revenneen paperin voi tulkita myös ilmentävän minän halua tulla nähdyksi (LIITE XI, kuva 2). Vaikka albumin puhuja pyrkii pitkälti teksteissä piiloutumaan ulkomaailmalta, tahtoo se pohjimmiltaan tulla nähdyksi. Tämä luo albumin tematiikkaan ristiriitaisuutta. Nähdynsi tuleminen halu korostuu albumin ensimmäisen kappaleen viimeisissä säkeissä:

en lähelleni päästä
ja siitä johtuukin
kukaan ei voi tuntea mua päästä varpasiin
mut yli kaiken haluisin
et joku tuntis mut päästä varpasiin
(PV, LIITE VI)

Puhuja elää ristiriidassa, päästääkö lähelleen toisen ihmisen vai onko päästämättä tätä ollenkaan lähelleen. Hän haluaisi, että hänet tunnetaan, muttei uskalla paljastaa itseään kokonaan kenellekään. Paljastamattomuus ajaa puhujan yksinäisyyteen, mutta toisaalta itsensä suojaaminen ulkomaailmalta suojaa häpeältä. Ihminen häpeää usein sellaisen ihmisen edessä, jonka mielipiteellä on tälle merkitys. Ahmed korostaa, kuinka ”häpeä vaatii todistajan” ja kuinka häpeää välttelevä ihminen välttelee usein myös sosiaalisia tilanteita. Toisaalta, mikäli toista ihmistä ei ole saatavilla, häpeä löytää keinot tulla esiin – jos ei kenenkään muun, niin loppupeleissä itsensä edessä. (Ahmed 2018, 137–139.) Viime kädessä häpeä tapahtuu kuitenkin suhteessa toisiin ihmisiin. Albumin sanoitusten puhuja tahtoo minimoida häpeäänsä piiloutumalla, vaikka oikeasti toivoisi tulevansa nähdyksi.

3.3 Nukkuminen ja unet

Puhuja käsittelee albumin teksteissä paljon nukkumista – milloin minä tahtoo vaipua uneen, milloin paeta hereillä oloa ja milloin elää unien todellisuudessa. Koska häpeässä kyse on piiloutumisesta ja paljastumisesta, unessa olon nauttimisen voi ymmärtää puhujan mieltymykseksi paeta todellisuutta. Unessa kukaan ei määritä elämän rajoja, tuomitse tai arvioi. Nukkuessa voi olla samaan aikaan ei-missään ja kaikkialla. Albumin viides kappale kantaa nimeä ”Unia”, ja se punoo yhteen nukkumisen ja häpeän teemat. Kappale alkaa säkein ”mun unessani ei oo paikkaa, ei oo aikaa / tapahtuu kaikki muttei mitään samaan aikaan”. Säkeet korostavat, kuinka unen maailma ei noudata todellisen maailman lakeja. Koska unen maailmassa tapahtumilla, ajalla ja paikalla ei ole merkitystä, ei siellä myöskään päde kokemuksiin ja olemiseen liittyvät normit. Tosimaailmassa häpeää kokeva puhuja ei välttämättä joudu häpeää aiheuttaviin tilanteisiin nukkuessaan. Puhuja pakeneekin ”Yhtä vaille kaksi” -kappaleen aloitussäkeissä esittämäänsä ”en oikein osaa olla täälläkään / ei mitään sopivaa oo päälläkään” -kokemusmaailmaa uniinsa:

viime yönä siihen havahduin
voin olla aivan kuka vaan
vieraan kasvot omilleni puin
mut ne on unia vaan
(”Unia”, LIITE V)

Puhuja tiedostaa mahdollisuuden ”olla aivan kuka vaan” vain hetkelliseksi, koska kyseessä on ”vaan” uni. Tämä ei kuitenkaan haittaa puhujaa, sillä unet mahdollistavat jatkuvaa häpeää

tosimaailmassa kokevalle minälle pakopaikan ja piilon. Pakopaikan tarve korostuu myös ”Minä vai maailma” -kappaleessa:

ja tällaisina päivinä
en haluis olla hereillä
(MVM, LIITE II)

Edellä olevien säkeiden ”tällaisina päivinä” voi nähdä viittaavan päiviin, joina puhuja on väsynyt tai kyllästynyt elämäänsä tosimaailmassa, mahdollisesti häpeänsä takia. Näin ollen puhuja haluaa jotain muuta kuin olla hereillä – vaipua uneen. Hetkittäin unen tarve tuntuu puhujalle elinehdolta. ”Yhtä vaille kaksi” -kappaleen säe ”lähden kotiin mut jos uni ei vaan tuukaan” esittää tilanteen, jossa puhuja pelkää uneen pääsemättömyyttä. Kyseisen säkeen voi tulkita ilmentävän puhujan pelkoa tilanteesta, jossa tämän pääsy omaan pakopaikkaansa on estynyt ja puhuja joutuu jäämään valveille häpeänsä äärelle.

Unessa viihtyminen korostuu myös ”Tivolit”-kappaleen ensimmäisessä säkeessä ”hei älä herätä, pidä mua niin / kuin et ikinä ikinä ikinä päästäisi irti”. Kappaleessa puhuja tahtoo viedä runon sinän jonnekin, jossa ”tivolit ei vaihda paikkaa”. Tivolin, paikkaansa usein vaihtavan pienen huvipuiston, voi tulkita hetkellisen ilon ja onnen symbolina, mutta puhuja tahtois paikkaan, jossa onni ja ilo ovat pysyviä. Puhuja painottaa, kuinka ”ei epävarmuus ois meidän tiellä / siellä tivolit ei vaihda paikkaa”. Häpeäkontekstissa kyseiset säkeet voi tulkita siten, että puhujan häpeä ja epävarmuus itsestään heijastuu ihmissuhteisiin. Puhuja haluaa pysyä unessa, olla heräämättä, sillä unen maailmassa tämän ja sinän väliin ei mahdu häpeää.

3.4 Draaman kaari

Koska Behmin albumi kantaa nimeä *Draaman kaari viehättää*, sen kappaleet voi asettaa mielikuvallisesti draaman kaarelle. Kaari voidaan jakaa seuraaviin osiin: alkuasetelma, tilanteen kärjistyminen, huippukohta ja lopetus (Karhumäki & Kouki 2016, 111). Tutkimani draaman kaaren alussa on tilanne, jossa puhuja ei päästä ketään lähelleen, mutta toivoo jonkun tuntevan hänet ”päästä varpaisiin” (PV, LIITE I). Tämän jälkeen puhuja potee ahdistusta minuudestaan ja miettii, ”kumpi ensin sekoaa / minä vai maailma” (MVM, LIITE II). Sekoamisen pelon jälkeen ”Yhtä vaille kaksi” ja ”Lupaan” kappaleet syventävät puhujan suhdetta itseensä ja epävarmuuksiinsa. Huippukohdan kohdalla ovat kappaleet ”Unia” ja ”Apokalyptinen Häpeä”. Tämän voi tulkita ilmentävän sitä, kuinka albumin ytimessä oleva häpeä liittyy uneen ja unessa olemiseen. Näiden jälkeen albumin tematiikka laskeutuu loppua kohden sellaisen elämän äärelle, jossa häpeä ei enää vaivaa puhujaa niin kokonaisvaltaisesti kuin albumin

alkupuolella. ”Frida” sijoittuu kymmenen kappaleen albumin kokonaisuudessa seitsemänneksi. Sitä seuraavat kappaleet ”Riipun”, ”Tivolit” ja ”Hei rakas”, joiden häpeätetiikka on alkupuolen kappaleita häilyvämpi. Huippukohdan jälkeiset kappaleet voi kaikki tulkita häpeän voittamisen ja hyväksymisen kontekstissa: ”Frida”-kappaleessa puhuja kokee ensimmäistä kertaa olevansa häpeää vahvempi. ”Riipun”-kappaleessa puhuja tiedostaa olevansa riippuvainen häpeästä, minkä vuoksi ”Tivolit”-kappaleessa puhuja kaipaa elämään ilman häpeää. ”Hei rakas” kappale päättää draaman kaaren.

”Frida”-kappaleen teksti poikkeaa kaikkein eniten muiden tekstien häpeätetiikasta. Kyseisen sanoitus on lähtökohtaisesti luettavissa parisuhdekontekstissa, mutta syvemmällä tasolla siitäkin löytyy mahdollisuus häpeäkeskeiseen tulkintaan.

välillä
 kun on pimeätä
 mä meinaan eksyä
 kun et pidäkään mua kädestä
 muistinko valaista
 sun varjot talosta
 jonka ovista
 sä et enää vaan voi kulkea
 (”Frida”, LIITE VII)

Kyseisen katkelman puheen kohteena voi tulkita olevan ihmisen sijaan häpeä, josta puhuja on vihdoinkin päässyt irti. Puhuja kokee olevansa vaarassa eksyä, kun häpeä ei ohjaa tämän elämää. Tämä korostaa, kuinka puhuja on tottunut häpeäänsä ja ottanut sen osaksi itseään. Ilman häpeää puhuja ei oikeastaan tiedä kuka on. Minä puhuu katkelmassa myös talosta, johon häpeällä ei ole enää asiaa. Kyseisestä talosta on siivottu pois häpeän aiheuttamat varjot. Varjojen voi tulkita symboloivan esimerkiksi traumaa tai muita vaikeita muistoja. Talon voi tulkita olevan puhujan koti tai vertauskuvallisesti pää ja mieli, josta minä on vihdoinkin saanut lakaistua häpeän pois. ”Fridan” kontekstissa puhuja ei alistu häpeälle, kuten albumin aiemmissä kappaleissa.

[...]
 mä en tuu koristaa
 sun seinää milloinkaan
 nyt joku toinen saa
 sokeana seuraa sua

ja niin kai välillä
 pitää vähän särkyä
 niin askeleet on varmemmat
 kun taas tanssii ehjänä

(”Frida”, LIITE VIII)

Osana suurempaa kokonaisuutta, teksti valaa toivoa puhujan eloon ja olemiseen. ”Fridasta” voi tulkita muista kappaleista poiketen, että puhuja on vihdoinkin päässyt häpeästään eroon. Etenkin säkeet ”ja niin kai välillä / pitää vähän särkyä / niin askeleet on varmemmat / kun taas tanssii ehjänä” korostavat puhujan objektiivista tarkastelutapaa omaan tilanteeseensa. Häpeä on historiaa tai sen kanssa on opittu elämään. Kappaleen nimi ”Frida” viittaa meksikolaisai-teilijaan Frida Kahloon, joka maalasi uransa aikana pääosin omakuvia vaikeista ja kärsimyksellisistä aiheista (Yrttiaho, 12.2.2022). Tämä tukee Behmin albumin tematiikkaa, jossa mi-nuus on kaiken häpeän ja tuskan ytimessä.

Myös albumin viimeisen ”Hei rakas” -kappaleen voi tulkita ”Fridan” tavoin siten, että puheen kohteena toimii ihmisen sijaan häpeä:

hei rakas kerro mulle
 mikä on tää tunne
 kun ei tunnu jaloissani maa
 voisin tehdä kodin kauniin
 tai laulustani valmiin
 mut ilman sua ne ois sointuja vaan
 (HR, LIITE X)

Puhuja puhuttelee häpeää rakkaaksi. Tämä korostaa tulkintaa siitä, että puhuja pitää häpeää lähimmäisenään. ”Voisin tehdä [...] / tai laulustani valmiin / mut ilman sua ne ois sointuja vaan” säkeet voi tulkita tietynlaiseksi metatekstiksi. Mikäli häpeää ei olisi, retorisisella minällä, ei olisi ollut sisältöä laulujen teksteihin. Häpeä on siis tärkeä osa runojen minän minuutta, ja se luo albumista ehtymättömän kokonaisuuden. *Draaman kaari viehättää* -albumin puhuja kulkee häpeänsä kanssa albumin pituisen matkan minusta maailmaan ja päästä varpaisiin.

4 Lopuksi

Tutkielmani keskittyi Behmin *Draaman kaari viehättää* -albumin sanoitusten temaattiseen analyysiin. Analyysini perustana oli tulkita sanoitusten puhetta ja puhujaa. Tulkitsin puhujan olevan sama jokaisen kappaleen kohdalla, ja näin ollen albumikokonaisuuden ilmentävän yhden ja saman puhujan kokemusmaailmaa. Albumin kaikki kymmenen kappaletta tarjosivat jokainen omanlaisensa, mutta pohjimmitaan yhtenevän väylän päästä käsiksi albumin kirjoittaneen minän ajatusmaailmaan. Erilaisten puhujien erottelu tuotti tutkielman edetessä hankaluuksia, sillä tekijän ääni kaikui teoksen taustalla vahvana. Tutkielmani myötä havaitsin, kuinka laululyriikassa mimeettinen ja retorinen minä saavat konkreettiset ja ruumiilliset ilmentymät laulun kirjoittajasta ja sen esittäjästä. Tämä kuitenkin saattaa hankaloittaa erilaisten puhetasojen erittelyä, sillä usein fyysisen ja fiktiivisen tekijän osuudet nivoutuvat yhteen teosta analysoidessa.

Keskityin tutkielmassani siihen, miten häpeä ilmenee albumin teksteissä. Erittelin sitä sanojen, puhumisen ja puhumattomuuden, piiloutumisen ja paljastumisen sekä nukkumisen ja unien konteksteissa. Mitä syvemmälle tutkielman edetessä kappaleiden sanoituksiin paneuduin, sitä enemmän löysin niistä jokaisesta häpeään kytkeytyviä elementtejä. Tutkielmani alkupisteessä moni albumin kappaleista tuntui häpeäkontekstista irrallisilta, mutta analyysin syventyessä jokainen albumin kappale löysi paikkansa puhujan ja häpeän välisen tarinan, draaman kaaren, palikkana. Löysin kappaleista toisiaan tukevia elementtejä, kuten koti-topoksen, verhot sekä erilaiset rajat minuuden ja maailman välillä. Jokainen elementeistä toistui vähintään kahdessa albumin kappaleessa, mikä loi yhtenevyyttä kappaleiden välille.

Tarkastelin tutkielmassani, kuinka joidenkin kappaleiden yhteydessä puheen kohteena, sinänä, voi nähdä ihmisen sijasta häpeän. Tämä oli yksi keskeisimpiä avaimia siihen, miten moniulotteisia Behmin sanoitukset ovat. Erilaiset tulkinnat ja niille perusteluiden löytäminen tekstistä ovat osa lyriikan tutkimuksen ydintä. Vaikka albumin sanoituksia olisi voinut lukea myös muissa konteksteissa, häpeä oli tutkielman alkupisteestä lähtien tulkintani perusteella albumin keskeisin ja kantavin teema. Albumikokonaisuuden päättävät säkeet punovat yhteen koko albumin läpi leikanneen tematiikan. Viimeinen säe ”mut ilman sua ne ois sointuja vaan” (HR, LIITE X) painottaa, kuinka häpeä tekee albumista kokonaisuuden. Ilman häpeää Behmin albumin laulut olisivat pelkkiä sointuja vailla tarinaa.

Lähteet

- Behm, Rita 2020: *Draaman kaari viehättää*. Helsinki: Warner Music Finland.
- Ahmed, Sara 2018: *Tunteiden kulttuuripolitiikka*. Suomentanut Halttunen-Riikonen, Elina. Tampere: niin & näin. Alkuperäisteos *Cultural Politics of Emotion*. 2004.
- Emma Gaala: ”Näin syntyi Emmat”. Saatavilla: <https://emmagaala.fi/nain-syntyi-emmat/> [viitattu: 8.1.2025]
- Haapala, Vesa 2005: *Kaipaus ja kielto. Edith Södergranin Dikter-kokoelman poetiikkaa*. Helsinki: SKS.
- Hartikainen, Ville 25.10.2024: ”Onnellisempi kuin koskaan?”. *Helsingin Sanomat*. Saatavilla: <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000010753329.html> [viitattu: 25.10.2024]
- Kainulainen, Siru & Parente-Čapková, Viola 2011: ”Häpeän latautunut toiminta. Esipuhe.” Teoksessa: *Häpeä vähän! Kriittisiä tutkimuksia häpeästä*. Toim. Siru Kainulainen ja Viola Parente-Čapková. Turku: Utukirjat, 6–21.
- Karhumäki, Johanna & Kouki, Elina 2016: *Jukola. Suomen kieli ja kirjallisuus. Tekstioppi*. Helsinki: SanomaPro, 111.
- Kielitoimiston sanakirja 2024: ”häpeä”. Saatavilla: <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/häpeä?searchMode=all> [viitattu: 10.9.2024]
- Kielitoimiston sanakirja 2024: ”eliitti”. Saatavilla: <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/eliitti?searchMode=all> [viitattu: 22.1.2025]
- Lehikoinen, Tiina 2007: Runo puheena ja runon puhujat. ”En jaksa nauramatta katsoa sinua”. Teoksessa *Lentävä hevonen. Välineitä runoanalyysiin*. Toim. Siru Kainulainen, Kaisu Kesonen & Karoliina Lummaa. Tampere: Vastapaino, 213–237.
- Lummaa, Karoliina 2007: ”Aihe, motiivi, teema ja topos. Miksi runossa kuvataan kukkaa?” Teoksessa *Lentävä hevonen. Välineitä runoanalyysiin*. Toim. Siru Kainulainen, Kaisu Kesonen & Karoliina Lummaa. Tampere: Vastapaino, 41–63.
- Ratia, Taina 2007: Runon kuvakielisyyden ulottuvuudet. ”Niin kuin äärimmäistä olisi kutsuttu”. Teoksessa *Lentävä hevonen. Välineitä runoanalyysiin*. Toim. Siru Kainulainen, Kaisu Kesonen & Karoliina Lummaa. Tampere: Vastapaino, 121–143.
- Steinby Liisa & Tanskanen Katri 2013: ”Johdanto: Draama, teatteriesitys, teatteri institutiona”. Teoksessa *Johdatus kirjallisuusanalyysiin*. Toim. Aino Mäkikalli & Liisa Steinby. Helsinki: SKS, 255.

- Suomela, Susanna 2001: ”Teemasta ja sen tutkimuksesta”. Teoksessa *Kirjallisuudentutkimuksen peruskäsitteitä*. Toim. Outi Alanko & Tiina Käkälä-Puumala. Helsinki: SKS, 141–162.
- Yrttiaho, Tuomo 12.2.2022: ”Dokumentti Frida Kahlostaa korostaa meksikolaistaiteilijan edistyksellisyyttä: maalausten aiheiksi kelpaisivat niin keskenmeno kuin rajat haastava sukupuoli-identiteetti” *Helsingin Sanomat*. Saatavilla: <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000008606057.html> [viitattu: 21.2.2025]
- Vanha-Majamaa, Anton 2.10.2020: ”Kasvot lauluille” Yle. <https://yle.fi/aihe/a/20-304956> [viitattu: 4.3.2025]
- Vilkuna, Maria et al. 2008: ”§ 914 Pronominisubjektin ilmipanon vaihtelu”. Verkkosivulla *Ison suomen kieliopin verkkoversio*. Saatavilla: <http://scripta.kotus.fi/visk> [viitattu: 8.12.2024]

Liitteet

LIITTEET I–X (Behm, 2020)

LIITE I. Päästä varpaisiin

#1 PÄÄSTÄ VARPAISIIN

Sar. & Sav. Pita Behm
Tuotanto: BHM

osaa olla hiljaa
ja huutaakin
osaa vähän rasekaa
ja paljon muutakin
kuka osaa kuulla
kun sanat kadotin
voiko joku tuntea mut päästä varpaisiin

ei kukaan kysy koskaan
miten mä voin
enemmän kiinnostaa
miten mun laulut soi
mut onhan mässä paljon
paljon muutakin
jos kysyisit niin saisit kaiken päästä
varpaisiin

mä haluan tuntea kaiken
mitä mässä on
tilanne on vaikea
mut annan suunvuoron
sa saat pitää kiinni
mistä tahdotkin
jos pidät muutakin aina päästä varpaisiin

mä tarviin joskus aikaa
etten sanois vaan
mut sanat sai jo aikaan
paljon parempaa
on tarkoittanut lainkaan
mitä sanoinkin
nyt katua mässä aivan kaikki päästä varpaisiin

ei auta selitellä
vaan koettua muuttoa
turha eritellä
syitä joista suuttua
aiom pyytää anteeksi
ja sitä antaakin
jos joku hyväksyisi kaiken päästä varpaisiin

mä oon tosi hella
mut joskus kuitenkin
avokämmentällä
kaikki osaa kasevoihin
on lähelleni päästä
ja siitä johtuakin
kukaan ei voi tuntea mua päästä varpaisiin
mut yli kaiken haluaisin
et joku tuntis mut päästä varpaisiin

LIITE II. Minä vai maailma

#2 MINÄ VAI MAAILMA feat. KEKO SALATA

Sar. Pita Behm
Sav. Pita Behm & Keko Salata
Tuotanto: Eeko Salata

verhot auki herutys häpeään
ei maailmanloppoa saatu tänäänkään
kaduttas, mikä mä menin kertomaan
taipumuksestani tähän orgelmaan

tällaisina aamuina
kun pää ei pyöy mukana
mua pelottaa
kumpi ensin sekoo
minä vai maailma
ja tällaisina päivinä
on haluis olla hereillä
saako san tyliä
luvan kanssa itkeä
minä vai maailma

mielestäni muut on siihen suurin syy
kun alan epäsovivasti käyttäytyä
voihan se olla etten mitään vikaa näe
itsestäni kun draaman kaari viehättää

tällaisina aamuina
kun pää ei pyöy mukana
mua pelottaa
kumpi ensin sekoo
minä vai maailma
ja tällaisina päivinä
on haluis olla hereillä
saako san tyliä
luvan kanssa itkeä
minä vai maailma

mitä jos on kuitenkin
ainoa olemaan
"tätäkö mietit taas?"
kuka lie sen sanoikaa

tällaisina aamuina
kun pää ei pyöy mukana
mua pelottaa
kumpi ensin sekoo
minä vai maailma
ja tällaisina päivinä
on haluis olla hereillä
saako san tyliä
luvan kanssa itkeä

minä vai maailma

LIITE III. Yhtä vaille kaksi

#3 YHTÄ VAILLE KAKSI

Sar. & Sav. Pita Behm
Sov. Sakke aalto
Tuotanto: BEHM

en oikein osaa olla täälläkään
ei mitään sopivaa oo päälläkään
mitä muuta tekisin
keta suutellisin
tuijottelisinko kotonari seinää
tv putosi niir uutisia ei mä

no huomaa dekadentin taitelijan
se juhliin omensa hukkaa
pilotan introvertin vaiheilijan
laitan hatun kun en koskaan takaan
lähden kotiin mut jos ei uni vaar tuukaan
on kello kahta vaille yksi
taas tää kääntyi selittelyksi
ja meitä yhtä vaille kaksi
ajatus tää jää lukemattomaksi
mä en tiedä vielä mitä multa puuttuu

en saanut pidettyä rakastajan
se alkoi vaher liikaa rakastamaan
kun alkua paljon tunteen
niir se saattaa satuttaa
enka halua onaa yhtään osuama
silti odotan sua - kuinka osuvan

olisitko kuin ei kuukaan muu?
et samaan lauseeseen vois asettua
kanssa niiden ihmisten
joita nyt jo välttelen
oisit odotuksen arvoisen
susta tarpeeksi mä saisi on

on kello kahta vaille yksi
taas tää kääntyi selittelyksi
ja meitä yhtä vaille kaksi
ajatus tää jää lukemattomaksi
mä en tiedä kuka viereltäri puuttuu

lähden kävelylle surinkoon
uskon monen mutten taida uskoa kohtaloon
vielä Vuosienkin paassa naar
saman naisen joka etsiikin vain itseään

muttei avaa koskaan silmiään

LIITE IV. Lupaam

#4 LUPAAM

Sar. & Sav. Pita Behm
Sov. Sakke aalto
Tuotanto: BEHM & Sakke aalto

lasken sun askeleita
nyt on kakskytviis
mun laskujen mukaan
oot kohta pois siis

valhtelisain jos sanoisin taas
et voin maattua
ne on sanoja vaan

mä en lausuisi lausetta pahaa
jos tietäisin et satutan sua
pilottaisain patjan alle rahaa
voitais yhdessä vaurastua

ja mä lupaam sulle sen
puitisi että en
mä en pitäis kuitenkaan
siitä puoliikkaan

jos mä en oliskaan
mair rahaton
voitais protestoida
niir kuin yoko ja john

haluaisin vaan olla
sun arvoisen
mut jos lupaam yrittää
niir uskotho sen?

meil ois kaupungin kauneimmat kateet
sanoisit että oon osa sua
unohtaisain sun askeleet laskee
voitais uudelleen rakastua

ja mä lupaam sulle sen
puitisi että en
mä en pitäis kuitenkaan

siitä puoliikkaan

meil ois kaupungin kauneimmat kateet
sanoisit että oon osa sua
unohtaisain sun askeleet laskee
voitais uudelleen rakastua

LIITE V. Unia

#5 UNIA

San. Pita Behm
Sav. Pita Behm & Sakke Aalto
Tuotanto: Sakke Aalto

mun unessani ei oo paikkaa, ei oo aikaa
tapahtuu kaikki muttei mitään samaan aikaan
mistä luovutaan, jos kaikkea en nää?
pelkäänkö elämää, vai etten ehdiään elää?

kuljen silmät kiinni tietämättä suuntaa
kaiken saattaa yksi harha-askele muuttaa
pyssydyn, en halua kaikkea menettää
pelkäänkö itse pimeää vai sitä etten nää?

viime yönä siihen havahduin
voin olla aivan kuka vaan
vieraan kasvot omilleni pain
mut ne on unia vaan
mut ne on unia vaan
onhan ne unia vaan?

sassa on jotain niin kovin poikkeavaa
puhut paljon vaikkei ole sanottavaa
ne sanat joita et vaan sanotuksi saa:
"pelkäänkö rakastaa vai etten rakautta saa?"

siclu kirjjan kirjoittaa, sen kuvat uni maalaan
kauniimpaa vastaansta et koskaan tule lausmaan
kun yölle antautua ei tiedä mitä san
pelkäänkö mielenterveysmaata vai sen maalaajan?

viime yönä siihen havahduin...

LIITE VI. Apokalyptinen Häpeä

#6 APOKALYPTINEN HÄPEÄ

San. & Sav. Pita Behm
Tuotanto: Kashwell & BEHM

mä en uskonut koskaan sattumaan
mut tarpeekse kun alkoi sattumaan
puhuin ihan mitä sattuu taas
nyt hävetää, auttakaa

jos turne on kooltaan niin valtavan suuri
et huoneeseen mahtuu se juuri ja juuri
kenelle soitin kun poistin jo kaikkien numerot
voisin repiä verhoihin kai lattialle
ja hautautua vaivatta niiden alle
ahtaalta näyttää
kun laurangot täyttää mun komerot

onnistumisien määrä näin vuositasolla
on muistankseni pyöreät nolla
jos siihen se jää
se on ikävää
mut oon ainoa joka välittää
mut ei toisen häpeää nää
siis rauhasa hävetää

ja sehän voi tietty olla niin
et jos et sä kuulu eliittiin
ei sanat ne paina paljookaan
jos niitä ees muistetaan

silti luulen tän olevan iänikuista
en mitään näin typerää tehneeni muista
sille on syy jos et yhteyttä saakaan mun
numeroon
nyt on verhot, matot ja minä lattialla
tv:ssä dubattuna jalla! jalla!
itse en kiirehdi päättin jo muuttaa nyo-
komeroon

onnistumisien määrä näin vuositasolla
on muistankseni pyöreät nolla
jos siihen se jää
se on ikävää
mut oon ainoa joka välittää
mut ei toisen häpeää nää
siis rauhasa hävetää

nyt on verhot, matot ja minä lattialla
tv:ssä dubattuna jalla! jalla!
itse en kiirehdi päättin jo muuttaa nyo-
komeroon

LIITE VII. Frida

#7 FRIDA

San. & Sav. Rita Behm
 Sov. Kalle Mäkipelto
 Tuotanto: Kaskwell & BHM
 Sompallat: Jorne Mäkipelto

välillä
 on melkein ikävä
 niitä hetkiä
 kun oltiin niin lähellä
 sitä pistettä
 ilman viiheitä
 mut vähän niin kuin sä
 ne hetket karkasivat käsistä

ja sä voit pitää sen
 Frida kahlon maailmaan
 sen sä voit pitää
 mut sä et voi pitää mua
 mä en tuo koristat
 sen meinaa milloinkaan
 nyt joku toinen saa
 sekama seurua sun

välillä
 kun on pimeää
 mä meinaan eisyä
 kun et pidäkään mua kädestä
 muistinko valaista

sun varjot talosta
 jonka ovista
 sä et enää vaan voi kulkea

ja sä voit pitää sen...

ja niin kai välillä
 pitää vähän säilyä
 niin askeleet on varmemmat
 kun taas taasii ohjara

ja sä voit pitää sen...

LIITE VIII. Riipun

#8 RIIPUN

San. & Sav. Rita Behm
 Sov. & Tuotanto: Sakke aalto

kun mä meen
 on katso eteen
 otan askeleen
 kompastan katakiveen

en koskaan vannonisi mitään
 tai minkään kautta
 mutta vannon sun nimeen

sinä vain ja sun tapasi olla
 uhkaus ei oo uhkaus
 jos sen tekee leikkihaukilla
 siinä sä löydät mut uudelleen tästä
 viimeisiä laikuja keruilemasta

ja mä riipun
 (sä katsoet kun mä)
 riipun
 vaikka tulee päivä uus
 niin pysyy riippavaus

kun mä sitten meen
 niin on mä edes mee
 putoan jo eteliseen
 vaan noviisit niin tekee
 sitähän mä oon
 puolet siitä mitä oot
 kuka maarittelee, kuka kuulaa mihinkin jakeon

sinä vain ja sun tapasi tulla
 joka ajatuksen vanhenen jo ullakolla
 kun mä haudan merihädässä
 sun venettä et oo tähän sauntaan kääntämässä

ja mä riipun...

jos on vähän taipumasta
 siis sortuu päivittäin
 lupaus ei tuo helpotusta
 kukaan ei voi elää näin
 mut on vähän taipumasta
 siis sortuu päivittäin
 lupaus ei tuo helpotusta
 mut mä taidan elää näin

riipun
 aina riipun
 vaikka tulee päivä uus
 niin pysyy riippavaus

LIITE IX. Tivolit

#9 TIVOLIT

San. & Sav. Rita Behm
 Sov. Kalle Mäkipelto & Sami Tamminen
 Tuotanto: Kaskwell
 Viulu: Stella Kallström

---

hei älä herätä, pidä mua niin
 kun et ikänä ikänä ikänä päästäisi irti
 kyöyt jos meillekin käykin vain niin
 että pudotaan vauhdista niin pidanko kiinni
 silti

jos etsivä löytäis me oltais jo siellä
 missä muut ei voi perään huutaa
 on haluis myöntää etten mä tiedä
 et oltaanke me oikeella tiellä

mä haluaisin sut niin sinne viedä
 missä tivolit ei vaihda paikkaa
 ei epävarmaa ois meidän tiellä
 siellä tivolit ei vaihda paikkaa

mä oon jo ovelta, puoliksi pois
 mut mä pyeähdyn pyeähdyn pyeähdyn vielä sun
 eteen
 katseella luvataan vahvistaa se
 viiva joka oltiin yhdessä piirretty veteen
 jos etsivä löytäis...

mä avaisin mun silmät, sanoisin
 et mä en tiedä mitään kauniimpaa
 kuin sun sanat nappaisin
 mä niillä olaisin taas hetken
 jos sut saisinkin sulle puhumaan

mä haluaisin sut niin sinne viedä
 missä tivolit ei vaihda paikkaa
 ei epävarmaa ois meidän tiellä
 siellä tivolit ei vaihda paikkaa

missä tivolit ei vaihda paikkaa?

LIITE X. Hei rakas

#10 HEI RAKAS

San. & Sav. Rita Behm
 Sov. Kalle Mäkipelto, Sakke Aalto
 Tuotanto: Kaskwell, BPHM, Sakke Aalto
 Viulu: Stella Kallström

---

mistä alkaisin, jos susta kertoisin
 joka toinen kertois kai kauniimminkin
 mut joka askel, jonka otat pois päin musta

on kuin kehotaan ois irti
 mieli huutaa silti
 voiko tunne tää
 elää meitä pidempään
 mut oihan siihen kukaan anna vastausta

hei rakas
 kerro malle
 mikä on tää tunne
 kun ei tunnu jaloissani mua
 voisinkin tehdä kodin kauniin
 tai kodistani valmiin
 mut ilman sua ne ois seiniä vaan

hei rakas
 kerro malle
 mikä on tää tunne
 kun ei riitä linnunrataakaan
 voisinkin tehdä kodin kauniin
 tai laulustani valmiin
 mut ilman sua ne ois sointuja vaan

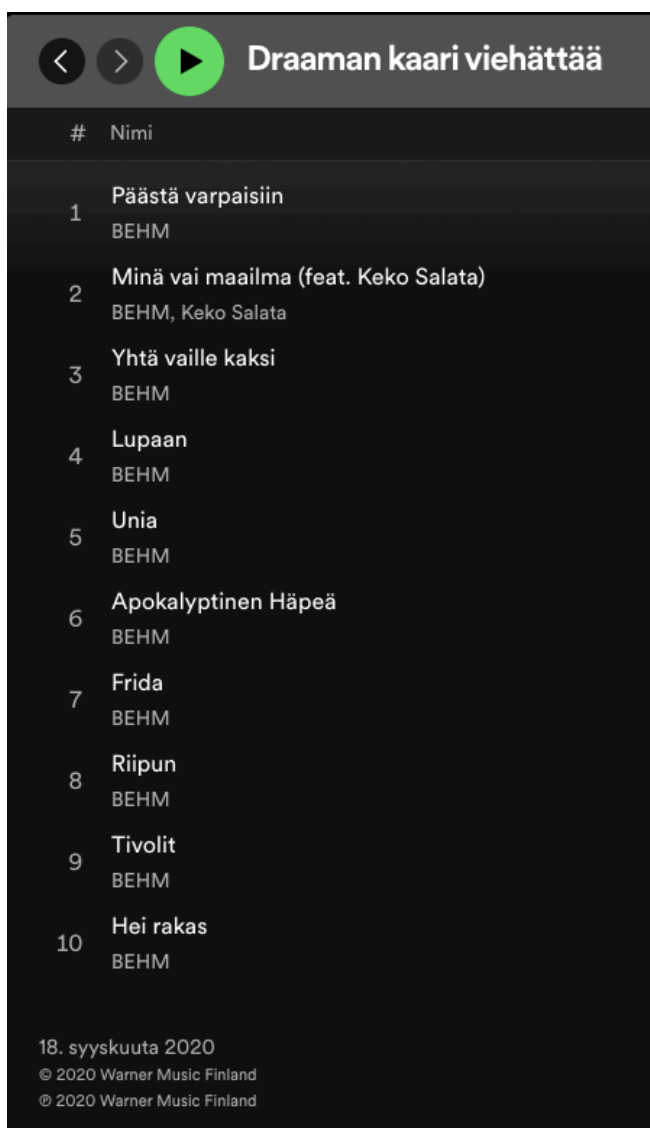
jos nähdään samaa unta
 niin onko se ois unta?
 jos samaan aikaan samat sanat sanotaan
 niin puhutaanko silloin siitä kohtalosta

jota kynnäsesti mietin
 mut tavallaan mä tiesin
 että maailman kaunein päivä on se kun

sä jostain pohjan alta pois mut nostat

hei rakas
 kerro malle...

hei rakas
 kerro malle
 mikä on tää tunne
 kun ei riitä linnunrataakaan
 voisinkin tehdä kodin kauniin
 tai laulustani valmiin
 mut ilman sua ne ois sointuja vaan

LIITE XI. Draaman kaari viehättää -albumin kappaleista ja kansikuva

Kuva 1: Draaman kaari viehättää -albumin kappaleista

Lähde: Kuvakaappaus Spotify-palvelusta <https://open.spotify.com/album/2y7VeG13zC99aXEDF60IgJ>

[otettu: 5.3.2025]

Kuva 2: Pietari Purovaara (2020)

*Lähde: Kuvakaappaus Warner Music Finland -levy-yhtiön Instagram-tilillä @warnermusicfi
4.11.2021 julkaistusta kuvasta.*

<https://www.instagram.com/p/CV20-hpKHe2/> [otettu 6.3.2025]